

1 KAPPEN VAN BOMEN IS NIET ALTIJD NOODZAKELIJK

Bouwen met behoud van bomen

Door de toenemende verstedelijking zijn bomen steeds vaker de dupe van kap. Of het nu de garage van de buurman is, een nieuw stadshart of uitbreiding van een bestaand pand. Meestal is het eerste waar men aan denkt het kappen van de boom die in de weg staat.

Vaak is het echter mogelijk bij de bouw rekening te houden met bestaande bomen op het te bebouwen terrein. Steeds meer **bouwtechnieken** worden ontwikkeld die het mogelijk maken bomen te sparen. Gelukkig zien ook steeds meer architecten en planologen het als een uitdaging de boom te sparen en het niet als een obstakel te zien, maar te kijken of deze **geïntegreerd** kan worden in de bebouwing.

Zieke en onveilige bomen

Een veel gebruikt argument is ook vaak dat de boom ziek zou zijn of in een slechte conditie verkeert. Voor een niet deskundige is dat moeilijk vast te stellen. Als u twijfelt aan de diagnose van de gemeente, raadpleeg dan een **boomdeskundige**. Deze zijn te vinden in de **Gouden Gids** onder 'boomverzorging'. Ook kunt u de gemeente vragen een **onafhankelijk tweede onderzoek** te laten verrichten.

Gemeentes zijn vaak bang voor **schadeclaims** als gevolg van vallende takken of omvallende bomen. Zelfs het uitglijden over gevallen fruit van vruchtbomen kan soms een aanleiding zijn die bomen te kappen. Onder deskundige leiding extra snoeien of zoals in het laatste geval regelmatig vegen om de gevallen vruchten te verwijderen kan vaak al genoeg zijn en is de angst voor schadeclaims ongegrond.

Bomen en herbestraten

Ook is het opdrukken van tegels in het trottoir door boomwortels voor de gemeente aanleiding bomen te kappen vanwege de hoge kosten van herbestraten.

Vaak staan de bomen dan in een **te klein plantgat**, waardoor de wortels geen kant op kunnen.

Een oplossing is de wortels meer ruimte te geven door het plantgat te vergroten.

Soms moet dat dan maar ten koste gaan van een enkele parkeerplaats.

Voor reparatie van riolering, kabels en leidingen gaat het trottoir vele malen open.

Daarbij worden vaak wortels weggehakt, wat funest kan zijn voor de bomen.

Om dit tot een minimum te beperken kan men bij de boom met de hand graven en niet machinaal en daarbij belangrijke wortels sparen. Ook een mogelijkheid is te werken met een zogenaamde **sleufloze techniek**. Men hanteert die ook bij het graven van tunnels.

Hierbij graaft men een aantal putten in de straat en boort tunnels van de ene naar de andere put, waarin de leidingen en kabels komen te liggen.

Tenslotte behoort tot de technische mogelijkheden bij de aanleg van een straat boomwortels, leidingen en kabels van elkaar gescheiden te houden door de aanleg van **leidingstraten en wortelsleuven**.

Oneigenlijk gebruik van kapargumenten

Bij de aanleg van een nieuwbouwwijk worden vaak snelgroeiende boomsoorten geplant. In korte tijd ziet zo'n wijk er dan prachtig groen uit. Maar dan komt de gemeente op een dag met het besluit dat de bomen **kaprijp** zijn en ze allemaal tegelijk weg moeten.

De term kaprijp komt uit de bosbouw en geeft de optimale leeftijd van de boom aan om te kappen vanwege de **houtproductie**. Met dat doel worden in een stad nooit bomen aangeplant. Die hoeven pas gekapt te worden als ze echt ziek of onveilig zijn. Snelgroeiende bomen hebben na **30-40 jaar** wel extra onderhoud nodig, maar dat is geen reden om te kappen.

Dunning is ook een term uit de bosbouw die te pas en te onpas wordt gebruikt. Bij dunning worden om en om bomen weggehaald in een dicht bos of park om andere bomen meer licht en ruimte te geven voor een optimale groei. In veel gemeenten mag dunning worden toegepast zonder toestemming, waarbij helaas vaak meer bomen worden gekapt dan noodzakelijk is. Soms is het helemaal niet nodig te dunnen omdat de bomen ver genoeg uit elkaar staan.

Ook kan **sociale veiligheid** een motief zijn bomen te kappen. Natuurlijk is sociale veiligheid heel belangrijk. In een totaal verwilderd park met hoog, dicht struikgewas voelen mensen zich vaak niet op hun gemak. Wel is het een paradijs voor vogels en andere dieren, maar omwonenden mijden het gebied. In die gevallen kan kap van struiken en bomen begrijpelijk zijn. Maar ook dit argument wordt nogal eens uit de kast gehaald om de kap van bomen te rechtvaardigen, terwijl andere mogelijkheden ook voorhanden zijn. Achter elke boom kan natuurlijk iemand staan met verkeerde intenties, maar het kan toch niet de bedoeling zijn daarvoor alle bomen in de stad te kappen.

Bomen en burens

Niet altijd is het de gemeente die het voortbestaan van bomen in gevaar brengt. Ook de buurman of buurvrouw, waarvan u jaren niets hoort kan ineens gaan klagen over uw boom die te dicht bij de **erfafscheiding** staat. In de meeste gemeenten mogen bomen niet binnen twee meter van de erfgrans staan. Is dat wel het geval, dan kan de buurman u verzoeken de boom te verwijderen. Gelukkig zijn er uitzonderingen en hoeft u niet altijd aan dit verzoek te voldoen. Bij de Bomenstichting is hierover informatiemateriaal verkrijgbaar.

2 WAT TE DOEN BIJ BEDREIGDE BOMEN

Als u hoort van plannen waarbij bomen worden bedreigd, reageer dan onmiddellijk. Voor u dat doet is het verstandig eerst informatie te verzamelen. U kunt de gemeente bellen om inlichtingen of misschien kunnen een **buurtvereniging**, een **plaatselijke milieu-of natuurvereniging** of **de lokale of regionale krant** u meer vertellen.

Vooraf bij grote projecten zoals een **herinrichtingsplan** is het zaak vroegtijdig aan de bel te trekken. Zo kunnen tegenargumenten voor een kap makkelijker in de plannen worden meegenomen.

De ene keer is **'harde actie'** nodig om mensen wakker te schudden en de andere keer is **diplomatiek overleg** de juiste weg. Maar hoe dan ook, altijd geldt de goede timing en **de juiste argumentatie**.

Benader ambtenaren en politici

Is men nog in de **voorbereidingsfase** of zijn er alleen nog maar vage plannen dan kan het al voldoende zijn de **behandelend ambtenaar** of **wethouder** te wijzen op de mooie bomen.

Als de plannen door een **commissie** worden uitgewerkt, dan kunt u misschien inspreken op een **commissievergadering**. Benader een politieke partij of raadsleden waarvan u weet dat ze de bomen een warm hart toe dragen en vraag hen voor het belang van de bomen op komen.

Bij grotere bouwplannen kunt in een vroeg stadium alternatieven voor het kappen van bomen onderzoeken. Zorg ervoor dat deze alternatieven realistisch en goed onderbouwd zijn. Raadpleeg zonodig een **boomdeskundige**.

Publiciteit, acties en handtekeningen verzamelen

Naast de officiële kanalen zijn er nog andere mogelijkheden om voor het behoud van bomen op te komen.

Benader de lokale krant of radio en TV (of bijvoorbeeld het TV- en radioprogramma 'Vroege Vogels') en vertel hen uw verhaal. Bij meldpunt 'Kappen' op de site van 'Vroege vogels' (www.vroegevogels.nl) kunt u ook aangeven waar en hoeveel bomen gekapt gaan worden. Bereidt u zich ook goed voor op een interview voor krant, radio of TV.

Weet waarover u praat en laat duidelijk uw betrokkenheid bij het lot van de boom blijken.

U kunt bordjes in de bedreigde bomen hangen met pakkende teksten. **Folders** huis aan huis of in een winkelcentrum verspreiden om de aandacht te vestigen op het mogelijk verloren gaan van bomen.

Ook **handtekeningen** verzamelen met op elke pagina een korte samenvatting van hetgeen waarvoor men tekent, behoort tot de mogelijkheden. De handtekeningen kunnen dan later in het bijzijn van de pers aan de betreffende wethouder worden overhandigd.

De **publieke opinie** kan zich dan tegen de kapplannen keren en zo wellicht invloed uitoefenen op de plannen van de gemeente. Samenwerking met andere groeperingen die zich het lot van de bomen aantrekken kan ook zeer nuttig zijn. Hoe meer aandacht de boom krijgt hoe beter.

Gebruik uw recht op inspraak

Zijn de plannen al verder uitgewerkt, dan is het belangrijk te weten wanneer de gemeente een besluit heeft genomen. Als er al een kapvergunning is verleend dan kunt u hiertegen schriftelijk bezwaar maken. Daar heeft u **recht** op. Van groot belang is dat u hierbij de **juiste argumentatie** hanteert.

3 JURIDISCHE BESCHERMING VAN BOMEN

In Nederland mogen niet zomaar bomen worden gekapt. Ze zijn op verschillende manieren beschermd, waarvan hieronder een aantal regels worden beschreven.

Boswet

Bossen of vergelijkbare grotere boomgroepen zijn beschermd door de Boswet. Deze nationale wet zorgt ervoor dat bossen in Nederland in stand blijven en waar mogelijk uitgebreid worden. Niet alle grote groepen bomen worden door deze wet beschermd. Uitzonderingen op deze regels kunt u navragen bij de gemeente.

Als een eigenaar bomen wil kappen die onder de Boswet vallen, is een kapmelding verplicht. De kap moet minstens een maand van tevoren worden gemeld bij de regionale **afdeling LASER van het Ministerie van LNV**. Vervolgens geldt een **herplantplicht** of kan een kapverbod worden opgelegd. De herplant moet binnen **drie jaar** na kap plaatsvinden. Een kapverbod kan alleen worden opgelegd als **natuur- en landschapsschoon** in het geding is.

Kap –of bomenverordening

Ter bescherming van bomen op haar grondgebied zijn gemeenten vrij om eigen regels op te stellen, mits zij niet in strijd zijn met de Boswet. Deze gelden alleen voor bomen buiten het bosgebied. De meeste gemeenten hebben hiervoor een verordening. Meestal zijn zij bekend onder de naam **kap-en bomenverordening**.

Bij gemeentelijke bescherming van bomen is in principe een kapverbod het uitgangspunt. De gemeente moet voor het kappen van haar eigen bomen ook een kapvergunning aanvragen. Voor bomen met een minimale dikte van minder dan tien centimeter geldt geen kapvergunning.

Op het **gemeentehuis** kunt u de **plaatselijke kap-of bomenverordening** inzien en nagaan welke bomen in uw gemeente alleen met kapvergunning gekapt mogen worden.

Ook kunt u dan zien waarom een kapvergunning geweigerd kan worden. Deze zogenaamde **weigeringsgronden** zijn tezamen met het **groenbeleid** in de gemeente toetssteen bij de beoordeling van een aanvraag voor een kapvergunning.

Gemeentelijk groenbeleid

Veel gemeenten hebben beleidsplannen voor het gebruik van de openbare ruimte. De onderlinge samenhang en ordening van gebouwen, straten, plantsoenen, bomen enz. zijn hierin beschreven. Uitgangspunten voor het totale groenbeleid zijn geformuleerd in een **groenstructuurplan**. Het groenstructuurplan geeft de onderlinge samenhang van groen en bomen met de stad en het omringende landschap aan. Zij laten de **groene hoofdaders** in de stad zien, die groen moeten blijven en waar mogelijk moeten worden uitgebreid.

Het **bomenbeleid** is weer een onderdeel van het totale groenbeleid van een gemeente.

Dit wordt weer onderverdeeld in drie plannen, die nauw met elkaar samenhangen.

Het eerste plan is het **bomenstructuurplan** (ofwel bomennota, bomenbeleidsplan of beleid houtopstanden). Dit geeft de gemeentelijke visie op de bomenstructuur in de gemeente voor de lange termijn weer.

Daarnaast een **bomenbeheersplan** waarin het concrete beheer voor de **middenlange termijn (tien jaar)** dat nodig is om ongewenste bomenstructuur te bereiken, is uitgewerkt. Hier zijn bijvoorbeeld de plaatsen aangegeven waar nieuwe bomen moeten worden aangeplant.

De uitvoering van het bomenbeleid gebeurt aan de hand van het **bomenwerkplan**, dat jaarlijks wordt opgesteld. In dit plan is ook opgenomen hoe en wanneer bomen worden gecontroleerd en wanneer periodiek onderhoud en noodzakelijke kap plaatsvinden.

Bomen in een bestemmingsplan

De inrichting van de openbare ruimte in Nederland is aan regels gebonden. In het bestemmingsplan is de bestemming van een bepaald gebied (bijvoorbeeld natuur of industrie) vastgelegd. Als dit eenmaal vastligt, mogen in dat gebied geen handelingen worden uitgevoerd die in strijd zijn met die bestemming.

Meestal wordt de bestemming van een bepaald gebied geformuleerd als bijvoorbeeld **'natuurgebied'**. Ze kunnen ook gedetailleerder worden ingevuld.

Een bijzondere boom kan in een bestemmingsplan zijn opgenomen als **'groeiplaats boom'**.

Een aanvraag voor een bouwvergunning wordt altijd getoetst aan het bestemmingsplan.

Als men wil bouwen op de plek van de boom, zal dat geweigerd worden omdat het in strijd is met de 'boom-bestemming'. Om daar toch te kunnen bouwen, zal het bestemmingsplan moeten worden gewijzigd door de gemeenteraad met instemming van de Gedeputeerde Staten van de provincie. Aangezien zo'n wijziging een uitgebreide procedure is, biedt het een goede **beschermingsmogelijkheid** voor bomen.

Monumentale bomen

In ons land zijn ongeveer **10.000** bijzondere en waardevolle solitaire bomen en boomgroepen geregistreerd en in kaart gebracht. Zij hebben een bijzondere ouderdom, historische –of visuele betekenis, grote natuurwaarde of zijn zeldzaam. Het zijn **nationale monumentale bomen** van ons land.

We moeten daar zuinig op zijn maar helaas worden ze niet automatisch goed beschermd. Veel gemeenten 'weten niet' dat ze monumentale bomen op hun grondgebied hebben.

Gelukkig zijn er steeds meer gemeenten die wel een lijst van monumentale bomen hanteren.

Voor deze bomen wordt slechts in uitzonderlijke situaties een kapvergunning verleend. Bijvoorbeeld als de boom een ernstige bedreiging vormt voor de openbare veiligheid.

4 DE JURIDISCHE SPELREGELS BIJ INSPRAAK

U hebt recht op inspraak. Dit is geregeld in de wet Algemene wet bestuursrecht (Awb). Als uw gemeente een besluit neemt een kapvergunning toe te kennen waar u het niet mee eens bent, kunt u daarop reageren door een reactie aan het college van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente te sturen.

Als het een ander bestuursorgaan betreft zoals de provincie of een waterschap, kunt u daar uw reactie naar toesturen.

Bekendmaking van een besluit

De gemeente kan bij de aanvraag voor een **kapvergunning** gebruik maken van twee procedures, een **korte** en een **uitgebreide** procedure.

Als men de uitgebreidere hanteert, dan is bekendmaking of publicatie in bijvoorbeeld een **huis-aan-huis krant** verplicht. Men maakt het slechts bekend, maar de kapvergunning is dan nog niet afgegeven. Zij doet dit als ze verwacht dat de kap veel opschudding zal kunnen veroorzaken en kan zo peilen hoe de burgers over het voornemen denken.

Burgers kunnen namelijk hun bedenkingen aan de gemeente kenbaar maken. Aan de hand van de reacties kan de gemeente al dan niet besluiten de kapvergunning te verlenen.

Als de kapvergunning wordt verleend, volgt alsnog de korte procedure. In dit geval is de korte procedure onderdeel van de uitgebreide en is ook publicatie van de kapvergunning verplicht.

Meestal kiest men echter direct voor de **korte procedure**. Men kan dan alleen op de al afgegeven kapvergunning reageren. U kunt daar dan bezwaar tegen maken door middel van een **bezwaarschrift**. Publicatie is niet verplicht, maar de afgifte van een kapvergunning moet wel tijdig aan zowel de aanvrager als **belanghebbenden** worden meegedeeld. Als **bomenbelangengroepen** op grond van hun **statuten** belanghebbend zijn, kunnen zij altijd op de hoogte zijn van afgiften van kapvergunningen.

Maar gelukkig publiceren veel gemeenten hun kapvergunningen in de huis-aan-huisbladen. Ook staat vaak publicatie zelfs voorgeschreven in de gemeentelijke kap-en bomenverordening. Als een gemeente bij voorbaat opschudding verwacht bij het kappen van een boom en toch voor de korte procedure kiest, zal zij dit goed moeten kunnen motiveren.

Recht op inspraak voor belanghebbenden

U heeft **altijd recht** op inspraak, maar het is niet logisch dat u, wonend in bijvoorbeeld Breda, bezwaar maakt tegen het kappen van een boom in Leeuwarden.

Maar hoe zit het met een boom drie straten bij u vandaan. U hebt alleen recht op inspraak als u persoonlijk nadeel ondervindt van het kappen van de boom. U moet kunnen aantonen dat u **belanghebbende** bent.

U bent belanghebbende als de boom vanuit uw woning zichtbaar is. Dit is het zogenaamde **zicht-criterium**. Verder moeten bomen in de directe invloedssfeer van de bezaarmaker staan.

Als u bezwaar wilt maken tegen de kap van bomen in het park bij u om de hoek, dan moet u aannemelijk kunnen maken dat u bijvoorbeeld dagelijks een rondje door dit park maakt.

Als u niet kunt aantonen dat uw belangen worden geschaad, dan wordt u **niet ontvankelijk** verklaard. Uw bezwaarschrift wordt dan **ongegrond** verklaard. Het besluit om de boom te kappen blijft dan gehandhaafd.

Als u het idee hebt dat u zelf geen belanghebbende bent, maar toch bezwaar wilt maken tegen het kappen van bomen, probeert u dan **medestanders** te zoeken die wel zicht op de bomen hebben. Gezamenlijk kunt u dan een bezwaarschrift opstellen of een machtiging vragen om namens hen een bezwaarschrift in te dienen. Ook kunt u een bestaande, **plaatselijke natuur-of milieugroepering** benaderen. Ook kunt u een stichting oprichten, bijvoorbeeld 'Stichting behoud Wilhelminapark'. Daar zijn wel kosten aan verbonden. Een comité kan kosteloos worden opgericht, maar wordt vaak niet ontvankelijk verklaard, mits ze kan bewijzen dat zij zich in het verleden al eens sterk heeft gemaakt voor het behoud van bomen.

Termijn van bedenkingen en bezwaren

Uw **bedenking** tegen een voornemen of bezwaar tegen een besluit moet wel binnen een bepaalde periode zijn ontvangen. Bij een af te geven kapvergunning is het zaak er snel met uw bedenking bij te zijn. Binnen twee weken na bekendmaking moeten uw bedenkingen zijn ingediend. Bij een besluit van de gemeente of ander bestuursorgaan moet u uw bezwaarschrift binnen zes weken indienen. Komt het te laat binnen dan wordt het niet in behandeling genomen. De termijn voor reageren behoort bij het besluit te staan.

Lukt het niet binnen die zes weken een bezwaarschrift in te dienen omdat u bijvoorbeeld nog een deskundige wilt raadplegen of alles nog eens op een rij wil zetten, dien dan een **onvolledig bezwaarschrift** in. Dit is een zogenaamd **formeel bezwaar**. Hierin worden alleen uw naam, adres, datum en de beslissing waartegen u bezwaar maakt vermeld en geeft u aan dat aanvulling zo snel mogelijk volgt.

U dient altijd de voorgeschreven wettelijke termijnen aan te houden, tenzij er sprake is van **schoonbare termijnoverschrijding**. Dit betekent dat u niet kon reageren binnen de termijn omdat u om bepaalde redenen niet op de hoogte kon zijn van de afgifte van een kapvergunning. Dit kan alleen in gemeenten die normaal gesproken hun vergunningen publiceren.

Belangenafweging bij besluiten

Gemeenten zijn verplicht om voordat zij een besluit nemen tot kap, alle relevante feiten en belangen op een rij te zetten. Op grond van een gedegen afweging van belangen en feiten nemen zij een besluit. Als u van mening bent dat bepaalde feiten of belangen niet zijn onderzocht of onvoldoende zijn meegenomen, dan noemt u dit in uw bezwaarschrift.

U geeft aan dat er een onzorgvuldige of onevenredige belangenafweging heeft plaatsgevonden. U moet duidelijk aangeven wat uw belang is bij het behoud van de boom.

U kunt uw bezwaren extra ondersteunen door te wijzen op het grote algemene belang dat met het behoud van de boom gemoeid is. Ook de **financiële waarde** van een boom, die bij kap tot een zekere **kapitaalvernietiging** leidt, wordt nogal eens onderschat.

De hele procedure is gebaseerd op een goede belangenafweging, waarbij u alleen bezwaar kunt maken tegen een concreet besluit om een kapvergunning te verlenen.

5 RICHTLIJNEN VOOR HET SCHRIJVEN VAN EEN BEZWAARSCHRIFT

Wanneer u het niet eens bent met een besluit van de gemeente kunt u een bezwaarschrift indienen. Het is van belang dat u zich daarbij goed voorbereidt. Bedenk wel dat een bezwaarschrift tegen een kapvergunning de kapplannen niet automatisch stopzet. In sommige gevallen is het raadzaam om naast een bezwaarschrift een **verzoek tot voorlopige voorziening** in te dienen. Hierover later meer.

Feiten en belangen verzamelen

Zorg voor de juiste argumenten en laat u niet door emoties leiden. Het draait namelijk allemaal om een goede juridische afweging. U moet dus met, juridisch gezien, steekhoudende argumenten komen.

Begin met het verzamelen van informatie en zorg daarbij dat u alle relevante feiten op een rij krijgt. Misschien kunt u nieuwe feiten aandragen of feiten weerleggen die de gemeente noemt.

U moet ook nagaan welke belangen er zijn en of alle belangen in het besluit zijn meegenomen.

Misschien heeft de gemeente het besluit onzorgvuldig voorbereid of is er sprake van onevenredige belangenafweging. De afweging van alle feiten en belangen vormt de kern van uw bezwaarschrift.

De minimale wettelijke verplichtingen waaraan uw bezwaarschrift moet voldoen zijn de volgende:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het bezwaar schrijft;
- de omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt;
- de redenen waarom u bezwaar maakt;
- uw handtekening

Bezwaren tegen kapvergunning

Voor het schrijven van een bezwaarschrift moet u in ieder geval achter de volgende gegevens weten te komen:

- Wie heeft het besluit genomen? (Gemeente, provincie of een ander orgaan).
- Wat is het besluit? (Afgifte van een kapvergunning, bouwvergunning, aanlegvergunning of een wijziging in het bestemmingsplan).
- Wanneer is het besluit genomen? (Hoeveel tijd heeft u nog om te reageren).
- Waar staat de boom? (Om welke boomsoort gaat het, wie is de eigenaar en is de boom gezond).
- Welke bescherming geniet de boom? (Wat staat er in de kapverordening, zijn er groenplannen, is het een monumentale boom).
- Waarom is het besluit genomen? (Wat is de motivering. Vraag de tekst van het besluit op en bestudeer de motivering zorgvuldig).
- Hoe kan de boom gespaard worden? (Zijn er alternatieven mogelijk. Raadpleeg een (boom)deskundige).

De eerste drie punten spreken voor zich, de andere worden hieronder nader uitgewerkt.

Waar staat de boom?

Meestal is dat wel duidelijk, maar toch kan het belangrijk zijn om na te gaan voor welke boom of bomen de kapvergunning is verleend. Zeker als het gaat om meerdere bomen op een bouwterrein. Misschien richt uw bezwaar zich op één specifieke boom vanwege zijn ouderdom of grootte of zeldzaamheid en geeft u dat aan in uw bezwaar.

Ook moet u onderzoeken wie de eigenaar van de boom is.

Alleen de eigenaar kan een kapvergunning aanvragen. Een huurder kan alleen via zijn woningcoöperatie een vergunning aanvragen bij de gemeente. Heeft niet de eigenaar maar iemand anders de kapvergunning aangevraagd, dan is dit ten onrechte gebeurd.

U kunt nagaan of er boomtechnische redenen zijn om de boom te kappen. Verkeert de boom in slechte conditie, zodat hij bij de eerste de beste storm kan omwaaien, dan is kappen vaak nodig. Is de boom gezond, dan is er geen boomtechnische reden de boom te kappen. Schakel dan een boomdeskundige in, die de conditie en stabiliteit van de boom kan onderzoeken. Een bomentaxateur kan ook de waarde van de boom bepalen (www.boomtaxateur.nl).

Welke bescherming genieten bomen in uw gemeente?

Is er een lijst van monumentale of bijzondere bomen, waarop de boom voorkomt. Zoniet, dan voldoet hij misschien wel aan de criteria om alsnog opgenomen te worden op die lijst. Is hij via een bestemmingsplan beschermd. In de kap-of bomenverordening staat om welke redenen een gemeente een kapvergunning kan weigeren. Zijn er **weigeringsgronden** aanwezig. Als de enige weigeringsgrond is 'behoud landschaps- en dorps- en dorpsschoon', dan kan de gemeente meestal geen vergunning weigeren voor een boom in een besloten achtertuin. Het zal dan moeilijk worden de kap van zo'n boom tegen te houden.

Bieden groenbeleids- of groenstructuurplannen misschien enige houvast. Valt de boom onder de hoofdgroenstructuur of is hij een belangrijke schakel tussen het groen in de binnenstad en dat van het buitengebied, dat als argument kan dienen de boom te behouden. Misschien staan in andere beleidsplannen argumenten die u kunt gebruiken. Bijvoorbeeld dat eiken en linden kenmerkend zijn voor de omgeving. Weigeringsgronden moeten met gemeentelijk bomenbeleid leiden tot een logisch besluit op een aanvraag voor een kapvergunning.

Waarom is de kapvergunning afgegeven?

Meestal staat niet in de krant wat de motivatie van de gemeente is voor afgifte van een kapvergunning. Op grond van **de wet Openbaar Bestuur** moet de gemeente wel inzage verlenen. Ook al is de gemeente zelf eigenaar kunt u op het gemeentehuis navraag doen naar hun motivatie. Als door een ambtelijke vergissing de motivering ontbreekt, is er sprake van een vernietigbaar besluit bij de rechter.

U moet proberen de door de gemeente gemotiveerde **belangenafweging** die tot het besluit hebben geleid te ontcrachten en moet uw belangen die naar uw mening niet of onvoldoende zijn meegenomen benadrukken. Vergeet daarbij niet uw persoonlijk belang te vermelden. Bijvoorbeeld dat u al jaren geniet van het uitzicht op die boom, de seizoenswisselingen, de vogels enz. Voor u en uw omgeving is de boom **beeld- en sfeerbepalend**. Ook het feit dat door kap van de boom de waarde van uw huis vermindert kan een argument zijn de boom te behouden.

Daarnaast kunt u in uw bezwaarschrift wijzen op het **algemeen natuur- en milieubelang** van de bomen. Als er in een binnenstad weinig groen is en in de omgeving staan geen hoge, oude bomen, dan vertegenwoordigen de bomen die er wel staan, een **hoge natuurwaarde**. Ze vervullen een sleutelrol in de stadsecologie, bieden huisvesting aan insecten en zijn voor vogels belangrijke broed- en schuilplaatsen. Bomen hebben ook een belangrijke regulerende functie in het klimaat in de stad. 's Zomers brengen ze verkoeling met hun schaduwwerking en verdamping via de bladeren. Bovendien vangt het bladerdek enorme hoeveelheden stof op die na een regenbui weer worden afgevoerd, zodat bomen het hele groeiseizoen de lucht schoonfilteren.

Probeer altijd uw alternatieven goed te onderbouwen. Raadpleeg zonodig deskundigen zoals planologen, landschapsarchitecten, wegenbouwers, boomverzorgers en architecten.

Bezwaren tegen bestemmingsplan en bouwvergunning

Veel bomen sneuvelen direct of indirect als gevolg van bouwplannen. De kapvergunning is vaak de laatste schakel in het proces. Eerst wordt de wijziging van het bestemmingsplan goedgekeurd, daarna verleent men een bouwvergunning en vervolgens wordt een kapvergunning afgegeven.

Wacht niet met uw bezwaren tot de kapvergunning is verleend, want dan bent u bijna altijd te laat. Bezwaar maken tegen een bestemmingsplan is niet eenvoudig. De **ruimtelijke inrichting** van Nederland is geregeld in de **wet op de Ruimtelijke Ordening**, maar het is een ingewikkelde wetgeving, die gedegen voorbereiding van een bezwaar vergt.

Heel belangrijk is het tijdstip van uw eerste schriftelijke reactie. Ligt er bij **Gedeputeerde Staten** een aanvraag van de gemeente voor een wijziging van het bestemmingsplan, dan kunt u verzoeken om een aanpassing van de bebouwingsgrens, zodat bomen gespaard kunnen worden. Als de bestemming al is vastgelegd en is er een aanvraag voor een bouwvergunning ligt, dan is het veel lastiger de bomen te behouden. Dan kunt u de gemeente verzoeken de aanvraag van de kapvergunning tegelijkertijd te behandelen. Alleen dan worden alle belangen die met de bouw te maken hebben, dus ook die van de bomen, gelijktijdig gewogen.

Als de gemeente een kapvergunning heeft afgegeven terwijl het bestemmingsplan nog niet is gewijzigd of de bouwplannen nog niet definitief zijn, dan kunt u hiertegen met recht bezwaar maken. Bouwplannen zijn nog niet definitief als ze nog in de ontwerpfase verkeren of de gemeente de plannen(financieel) nog niet heeft goedgekeurd. **Volgens vaste rechtspraak mag men niet vroegtijdig kappen.**

Als de bouwvergunning en de kapvergunning om de bouw te realiseren al zijn afgegeven, zal het nog moeilijker zijn kap tegen te gaan. Mits het een geregistreerde monumentale boom betreft.

Bezwaren tegen kap op grond van de Boswet

Uw mogelijkheden om bezwaar te maken tegen kap van bomen op grond van de Boswet zijn beperkt. Indien u het niet eens bent met boskap dan kunt u een verzoek indienen bij de regionale afdeling LASER van het ministerie van LNV voor een zogeheten **ministerieel kapverbod**. Dit kapverbod wordt alleen opgelegd voor een periode van vijf jaar als het landelijk gezien waardevolle bomen zijn. Probleem is dat over zo'n kap meestal niet wordt gepubliceerd, waardoor u niet weet dat het gaat plaatsvinden.

Bovendien kan uw bezwaar alleen plaatsvinden binnen een maand na melding van de kap door de eigenaar. De provincie ziet toe op naleving van de Boswet. Zowel op de meldingsplicht als op de herplantplicht binnen drie jaar. Illegale kap en het niet op tijd herplanten kunt u melden bij de provincie, LASER en eventueel de **Algemene Inspectie Dienst**. Voor het misdrijf van illegale boskap worden soms hoge boetes opgelegd.

6 PROCEDURES VAN BEZWAAR EN BEROEP

Er zijn verschillende procedures rond uw inspraakmogelijkheden. Ten eerste is er de **procedure van bezwaar**. Deze kan uit drie delen bestaan, te weten de **bedenkingen**, het **bezwaarschrift** en de **voorlopige voorziening**. Als uw bezwaar niet wordt gehonoreerd kunt u in beroep gaan. Als ook dit niet tot het gewenste resultaat leidt, kunt u zelfs hoger beroep aantekenen. Deze laatste twee zijn echter niet gratis.

Bedenkingen tegen een voornemen

Bedenkingen tegen het voornemen van de gemeente een kapvergunning te verlenen, kunt u schriftelijk, binnen **twee weken** na bekendmaking indienen.

De bedenkingen worden dan meegenomen in de behandeling van de kapaanvraag en u wordt van het besluit van de gemeente op de hoogte gesteld. Wordt de kapvergunning toch verleend, dan kunt u binnen **zes weken** een bezwaarschrift indienen.

Behandeling van bezwaarschrift

Als u een bezwaarschrift naar de gemeente stuurt, hoort u daarvan een ontvangstbewijs te krijgen. Na verloop van tijd krijgt u dan meestal een uitnodiging om uw bezwaren mondeling toe te lichten.

De gemeente hoeft u niet altijd te **horen**. Horen is niet verplicht als uw bezwaren gehonoreerd kunnen worden zonder dat anderen daar nadeel van ondervinden. Als uw bezwaar te laat is ingestuurd of als er geen reden bestaat voor bezwaar, hoeft de gemeente u ook niet te horen.

Ook bent u niet verplicht op de **hoorzitting** te verschijnen, tenzij dit in de oproep voor de hoorzitting vermeld staat. Als u niet van uw **spreekrecht** gebruik wenst te maken, meldt u de gemeente dat uw bezwaarschrift geen nadere toelichting behoeft.

Een hoorzitting wordt meestal belegd door een **adviescommissie van bezwaar en beroep**. Deze beoordeelt of de gemeente een goede belangenafweging heeft gemaakt en of er geen procedurefouten zijn gemaakt. Uiteindelijk adviseert zij het **college van B&W**, dat op zijn beurt besluit of de bezwaren gegrond of ongegrond zijn.

Voor de hoorzitting kunt u alle stukken inzien die betrekking hebben op de zaak, hoewel het beter is om dit te doen voordat u het bezwaarschrift indient. U wordt gehoord in het bijzijn van andere betrokkenen. Dat is de ambtenaar die de vergunning verleend heeft, al dan niet bijgestaan door een jurist. Ook is het mogelijk dat voorstanders van de kap gehoord worden, zoals bijvoorbeeld kan gebeuren als u bezwaar maakt tegen de kapvergunning van uw buurman.

Tijdens een hoorzitting kan het er heel formeel aan toe gaan. De commissie hoort beide partijen aan en geeft wel de mogelijkheid tot **wederhoor** waarbij u kunt reageren op hetgeen gezegd is door de andere partij, maar zij reageert niet zelf tijdens de zitting. Zo'n commissie neemt het horen erg letterlijk, wat het zeer onpersoonlijk maakt. Vaak gaat het er in de meeste gevallen wat informeler toe en stellen de commissieleden u vragen en verzoeken om uitleg aan de andere partij.

U kunt ook getuigen of een deskundige inschakelen of u laten bijstaan door een familielid, kennis of advocaat.

U kunt zich ook laten **vertegenwoordigen** door iemand. Is dit geen advocaat dan moet u hem of haar een **schriftelijke volmacht** meegeven. Het is zaak om de bezwaar- en beroepscommissie van tevoren op de hoogte te stellen van de namen en de functies van de mensen die met u meekomen naar de hoorzitting. Bent u zelf een goede spreker, probeer dan het liefst zelf het woord te voeren.

In het algemeen besluit de gemeente binnen **zes weken** op uw bezwaarschrift. Als de adviescommissie uw bezwaarschrift behandelt duurt het **tien weken**. Beide termijnen kunnen met **zes weken** worden verlengd. Heeft u na deze periode nog niets ontvangen, dan kunt u in beroep gaan tegen het niet op tijd nemen van het besluit. Vaak is de rechter coulanter naar de gemeente toe dan naar de belanghebbende als het gaat om de overschrijding van de termijn.

Verzoek tot voorlopige voorziening

Een bezwaarschrift indienen betekent niet automatisch uitstel van kap. De boom mag gekapt worden voordat uw bezwaarschrift is behandeld. Dit is te voorkomen door gelijktijdig een verzoek tot voorlopige voorziening in te dienen. Dit verzoek richt u aan de Arrondissementsrechtbank in uw regio. Stuur altijd een kopie van het bezwaarschrift mee en leg de nadruk op het spoedeisend karakter van uw verzoek.

De rechtbank behandelt uw verzoek dan zo snel mogelijk en neemt direct contact op met de gemeente, opdat niet gekapt wordt voor de uitspraak. U hoeft zich niet te laten bijstaan door een juridisch raadgever of advocaat, maar het is wel raadzaam u van te voren door een jurist te laten adviseren bijvoorbeeld via een bureau voor rechtshulp.

Aan een **verzoekschrift** zijn kosten verbonden, die u kunt navragen bij de **Arrondissementsrechtbank**. U krijgt het bedrag terug als u de zaak wint. Het is echter niet altijd nodig om een verzoek tot voorlopige voorziening in te dienen. Veel gemeenten wachten uit zichzelf met kap tot de bezwaren zijn behandeld. In steeds meer gemeenten is men zelfs verplicht te wachten met kap, totdat de **bezwaarprocedure** is afgerond. Dit staat bij de vergunning vermeld.

Behandeling van beroep en hoger beroep

Als u het niet eens bent met het besluit op uw bezwaarschrift, dan kunt u beroep aantekenen door een **beroepschrift** in te dienen. Bij het besluit op uw bezwaar staat vermeld waar u in beroep kunt gaan. Bij een kapvergunning is dat de **Arrondissementsrechtbank afd. Bestuursrechtspraak**. U moet uw beroepschrift binnen **zes weken** na de dag van verzending van het besluit versturen.

Stuur ook een kopie van uw bezwaarschrift en het besluit hierop mee. U moet in uw beroepschrift duidelijk maken dat bij het besluit op uw bezwaarschrift een verkeerde afweging is gemaakt.

In de beroepsprocedure bent u niet verplicht een advocaat in de arm te nemen, maar onderschat het **Bestuursrecht** niet. Het is zeker zinnig uw licht op te steken bij een jurist, advocaat of een bureau voor rechtshulp om te vragen of het zin heeft in beroep te gaan.

Ook nu geldt dat de boom intussen gekapt mag worden. Om dit te voorkomen kunt u naast een beroepschrift een verzoek tot voorlopige voorziening indienen. Als dat in de bezwaarperiode al gedaan is, zult u het opnieuw moeten doen. Is een voorlopige voorziening toegekend tijdens de bezwaarprocedure, dan kunt u volstaan met het aanvragen van een verlenging van de voorlopige voorziening. Het **griffierecht** ofwel de kosten voor een beroepschrift kost geld. De bedragen voor particulieren of stichtingen en dergelijke kunt u navragen bij de Arrondissementsrechtbank. Vraagt u tegelijk met het instellen van een beroep een voorlopige voorziening aan, dan moet u tweemaal griffierecht betalen. Indien u de zaak wint, krijgt u dit bedrag terug.

Bent u het nog niet eens met het besluit van de rechter, dan kunt u binnen **zes weken** in hoger beroep gaan. Dit doet u bij de **Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State**. Gezien de hoge kosten en de negatieve uitspraken in de reeds gevolgde procedures is het raadzaam goed te overwegen of dit zinvol is. Het raadplegen van een deskundige is hierbij sterk aan te bevelen.

7 TE LAAT? U BENT NOOIT TE LAAT

Als u in een vroegtijdig stadium van de plannen kunt reageren, moet u dat zeker doen. Dat kan echter niet altijd. Omdat bijvoorbeeld niet direct duidelijk is of de boom gevaar loopt of omdat u de vergunning in de krant over het hoofd hebt gezien. U bent echter nooit te laat.

Als de wettelijke inspraaktermijnen zijn verlopen, dan kunt u niet meer via die weg uw invloed uitoefenen, wat niet wil zeggen dat u niets meer kunt doen. U kunt alsnog nagaan hoe de besluitvorming heeft plaatsgevonden. Heeft u naar aanleiding hiervan argumenten in handen die voor het behoud van de boom spreken, dan kunt politieke partijen of gemeenteraadsleden benaderen of de lokale krant. Het zal niet de eerste keer zijn dat 'definitieve' plannen worden gewijzigd na een helder tegengeluid.

Als het besluit definitief is en er geen inspraakmogelijkheden meer zijn, is een enkel berichtje in de krant ook niet voldoende. U kunt dan bijvoorbeeld schrijven naar het radio-en TV programma 'Vroege Vogels' of het onder de aandacht brengen bij plaatselijke groenclubs als dat al niet is gebeurd. Vanaf 7 september 2008 kunt u ook weer op hun site (www.vroegevogels.nl) onder meldpunt 'Kappen' aangeven waar en hoeveel bomen er op de nominatie staan gekapt te gaan worden. Ook publieksvriendelijke acties bij de betreffende boom kunnen een mogelijkheid zijn uw bezwaar tegen kap tot uiting te brengen.

Soms is het aanvragen van een gesprek met de verantwoordelijke wethouder of eventueel de burgemeester een optie. U moet proberen ergens een ingang te vinden bij iemand die naar uw argumenten luistert en dan kan het zomaar gebeuren dat men zich realiseert dat het toch wel doodzonde is als de boom gekapt zou worden.

Soms lijkt kap onvermijdelijk omdat geen alternatief gevonden wordt. Maar dan kan ineens de oplossing uit onverwachte hoek komen of er schijnt een geldpotje te bestaan voor boombesparende aanpassing van het plan. Wees daarom creatief bij het zoeken naar mogelijkheden, want voor elk probleem is een oplossing.

Tot slot is er altijd nog de mogelijkheid de boom te verplanten, hoewel dit echt een noodmaatregel is. Dat wil zeggen dat een grote, oude boom alleen verplant moet worden als alle alternatieven zijn onderzocht. Kunt u de boom niet redden, dan is uw inspanning niet voor niets geweest. Wellicht is herplant ter compensatie van het verlies van de boom haalbaar. In ieder geval heeft u de boom onder de aandacht gebracht en op de **politieke agenda** gezet. De boom is wel gekapt, maar de gemeente zal in 't vervolg waarschijnlijk voorzichtiger zijn om 'zomaar' een boom te kappen. Zeker wanneer u ervoor zorgt dat de discussie over het bomenbeleid levend blijft. Vaak leidt het praten met lokale bestuurders en raadsleden tot een aanpassing van het beleid en een betere bescherming van bomen.

Bron: Bomenstichting te Utrecht (www.bomenstichting.nl)

Bewerking: Stichting Bomen Over Leven te Zoetermeer (www.bomenoverleven.nl)